

Kamienie milowe rozwoju mowy dziecka od 0 do 6 roku życia

Każde dziecko jest unikalne, jedyne w swoim rodzaju. Jego rozwój przebiega w indywidualnym tempie. Poniższa zestawienie prezentuje rozwój mowy dziecka od chwili urodzenia do 6 roku życia. Oznacza to, że większość dzieci wykonuje w tym czasie pewne czynności przygotowujące do opanowania systemu językowego, związane ze słyszeniem, rozumieniem i mówieniem. Jeżeli stwierdzisz, że Twoje dziecko nie opanowało, we wskazanym poniżej czasie, określonej umiejętności, nie oznacza to jeszcze, że jego rozwój mowy jest zaburzony. Jeśli masz wątpliwości, niezwłocznie skontaktuj się z logopedą. Niepokojące są sytuacje, gdy dziecko po ukończeniu 2 roku życia nie buduje wypowiedzi dwuwyrzowych. Zasięgnij opinii logopedy, gdy dziecko ma kłopoty z gryzieniem, żuciem, nawykowo oddycha przez usta, nadmiernie ślini się lub ssie kciuk. Pomoc logopedy jest również wskazana, jeśli: trzylatkowi kłopot sprawia unoszenie języka lub też wypowiada dźwięki mowy w sposób zdeformowany, wsuwając język między zęby albo ubezdźwięcznia, np. wyraz „woda” wymawia jak „fota”. Jeśli dziecko mówi nie płynnie, denerwuje się przy tym, a Ciebie to niepokoi – zasięgnij rady logopedy. Specjalista zaburzeń mowy oceni, czy Twoje dziecko potrzebuje pomocy logopedycznej, a także udzieli wskazówek, jak rozwijać mowę.

„...jakie początki, takie będzie wszystko!” /J. A. Komeński/

wiek dziecka

słyszenie i rozumienie

nadawanie – mowa

od urodzenia
do końca 3 miesiąca życia

- Reaguje na głośne dźwięki.
- Wycisza się lub śmieje, gdy do niego mówimy.
- Przerwywa płacz, słysząc nasz głos.
- Wzmaga lub osłabia ssanie, gdy usłyszy dźwięki.

0–3
miesiąc

około 4–6 miesiąca życia

- Odwraca głowę, szukając źródła dźwięku.
- Reaguje na zmianę tonu naszego głosu.
- Zwraca uwagę na zabawki, które wydają dźwięki.
- Reaguje na muzykę.

4–6
miesiąc

od 7 miesiąca do końca
1 roku życia

- Odwraca się i patrzy w kierunku źródła dźwięku.
- Skupia uwagę, gdy do niego mówimy.
- Pytane: „gdzie mama?”, „gdzie tata?”, „gdzie lampa?” – wskazuje palcem.
- Chętnie uczestniczy w prostych zabawach typu: „Idzie rak”, „Warzyła sroczka”.
- Zachęcane – wykonuje proste polecenia, np. „daj...”.
- Próbuje naśladować nasze ruchy.

7–12
miesiąc

2 rok życia, tj. od około
12 do końca 24 miesiąca życia

- Poproszone – wskazuje poprawnie niektóre części ciała.
- Wykonuje najprostsze polecenia, np. „daj buzi”, „zrób pa, pa”.
- Słucha z zainteresowaniem prostych piosenek, wierszyków, krótkich opowiadań.
- Potrafi wskazać często nazywane przez nas przedmioty.

12–24
miesiąc

2–3 rok życia

- Rozróżnia przeciwieństwa, np. „chodź – stój”, „nie ma – jest”.
- Wykonuje bardziej złożone instrukcje, np. „weź misia i chodź do mamy”.
- Wskazuje części ciała.

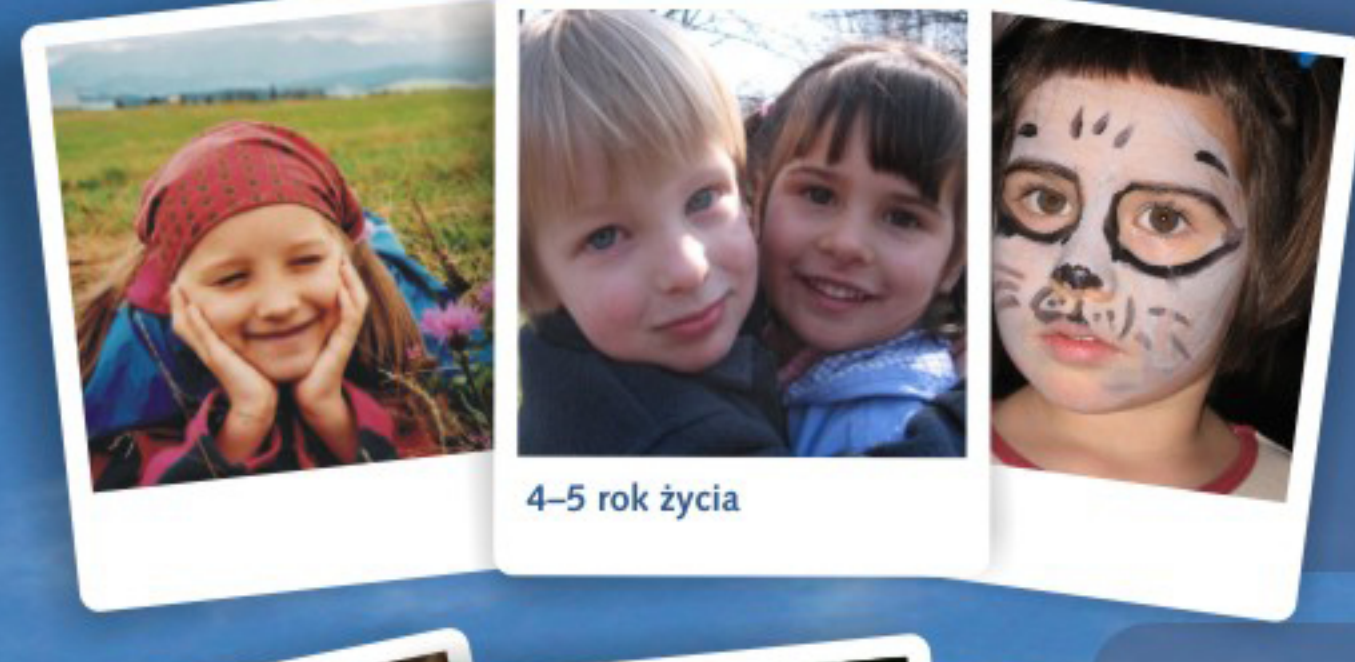
2–3
rok

3–4 rok życia

- Reaguje na głos z innego pokoju i komunikaty z radia lub telewizji.
- Potrafi odróżnić wymowę prawidłową od zniekształconej, np. „sanki” – „sianki”.

3–4
rok

4–5 rok życia

- Z uwagą słucha prostego opowiadania i potrafi odpowiedzieć na pytania związane z treścią.
- Rozumie komunikaty wypowiedziane przez obce osoby.

4–5
rok

5–6 rok życia

- Rozumie trudniejsze instrukcje, np. „kłaśnij w dłoń, a potem połóż ręce na kolanach”.
- Potrafi wysłuchać dłuższego opowiadania, bajkę, rozumie morał.
- Rozumie określenia typu: „pod”, „na”, „obok”.
- Prawidłowo interpretuje znaki symboliczne, np. „kółko i trójkąt – to będą znaki drogowe!”.

5–6
rok

- Głuzy – wydaje dźwięki przypominające gruchanie.
- Radośnie piszczy, słysząc znane dźwięki.
- Używa krzyku i płaczu do sygnalizowania swoich potrzeb.
- Inaczej płacze przy przemoczeniu, inaczej – gdy jest głodne itp.

- Gaworzy – powtarza ciągi sylab i dźwięków własnych oraz zasłyszanych z otoczenia.
- Zagadywane – gaworzy, uśmiecha się, porusza rękami i nogami.

- Intensywnie gaworzy, np. „ta-ta-ta”, „ma-ma-ma”, „da-da-da”, „ba-ba-ba”, „na-na-na”.
- Używa dźwięków, by zwrócić na siebie uwagę.
- Wykorzystuje gesty i mimikę, by spytać lub poprosić o coś.
- Mogą pojawić się pierwsze wyrazy, np. „mama”, „tata”, „baba”.
- Pierwsze słowa nie muszą być kojarzone z konkretnym przedmiotem.

- Zamiast słów stosuje wyrazy dźwiękonaśladowcze: „bach”, „hau”, „brrr” itp.
- Powtarza wielokrotnie wyrazy zasłyszane z otoczenia, tzw. echolalie.
- Zaczyna łączyć dwa wyrazy, pojawiają się wyrażenia typu: „nie chcę”, „mama daj”.
- Wymawia samogłoski: „a”, „u”, „i”, „o”, „e”, „y” oraz spółgłoski: „m”, „b”, „p”, „t”, „n”, „l”, „j”, „d”.
- Upraszcza – może wymawiać początek lub koniec słowa.
- Ma coraz bogatszy słownik.

- Nazywa większość przedmiotów znanych z otoczenia – może przy tym popełniać błędy typu „ludź” zamiast „człowiek”.
- Wymawia poprawnie coraz więcej głosek, np. „k”, „g”, „l”.
- Trudne głoski może zastępować łatwiejszymi, np. zamiast „szalik” powie „salik” lub „sialik”, zamiast „ryba” powie „lyba”, „jiba”.
- Pyta: „co to?”, stosuje przeczenia, np. „nie ma mamy”, zaczyna używać liczby mnogiej.
- Pytane podaje swoje imię.

- Jest rozumiane przez osoby obce.
- Buduje coraz dłuższe zdania.
- Coraz więcej pyta. Odpowiada na proste pytania: „kto?”, „co?”, „gdzie?”, „z kim?”, „w czym?”.
- Często upraszcza najtrudniejsze głoski: „sz”, „ż”, „cz”, „dż”, „r”.
- Zwykle mówi płynnie, czasem mogą pojawiać się zawahania, powtórzenia dźwięków, sylab, wyrazów, przeciągania głosek, tzw. rozwojowa niepłynność mowy.

- Zadaje bardzo dużo pytań.
- Może wymawiać najtrudniejsze głoski: „sz”, „ż”, „cz”, „dż”, „r”.
- Buduje bogate zdania – używa coraz więcej przymiotników.
- Potrafi opowiedzieć prostą historijkę.
- Stosuje podstawowe reguły gramatyczne, choć czasem jeszcze je myli.

- Mowa jest wyraźna i poprawna, prawidłowo wymawia wszystkie głoski języka polskiego.
- Poprawnie buduje zdania – stosuje reguły gramatyczne.
- Potrafi odpowiedzieć na bardziej złożone pytania, opowiada, używając zdań złożonych.
- Potrafi opowiedzieć, co widzi na ilustracji, opowiada bajki.
- Potrafi porozmawiać z osobą obcą, nie odbiegając od tematu.
- Używa słów określających stosunki przestrzenne i nazywa podstawowe figury geometryczne.

Autorki opracowania: dr Iwona Michałak-Widera i mgr Katarzyna Węsierska serdecznie dziękują prof. Jagodzie Cieszyńskiej za konsultację naukową oraz koleżankom i kolegom logopedom ze Śląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, bez wsparcia których inicjatywa ta nie zostałaby sfinalizowana.

Opracowano na podstawie:

- Cieszyńska J., Korendo M., Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka. Od noworodka do szóstego roku życia, Kraków 2007.
- Dolega Z., Promowanie rozwoju mowy w okresie dzieciństwa – prawidłowości rozwoju, diagnozowanie i profilaktyka, Katowice 2003.
- How Does Your Child Hear and Talk? American Speech-Language-Hearing Association, www.asha.org.
- Emilia Rozy D., Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym, Warszawa 1994.
- Tassoni P., Belli K., Child Care and Education, Oxford 2002.
- Vazquez-Nuttall E., Romero J., Kalesnik J., (red.) Assessing and Screening Preschoolers, Psychological and Educational Dimensions, Boston, 1992.

HELIMED
Śląskie
Centrum
Diagnostyki
Obrazowej

TOMOGRAFIA KOMPUTEROWA

Informacja i rejestracja
telefoniczna

0801 98 40 40 - dla połączeń stacjonarnych

032-355 95 10 - dla połączeń z tel. komórkowych

REZONANS MAGNETYCZNY

Katowice

Sosnowiec

Czeladź

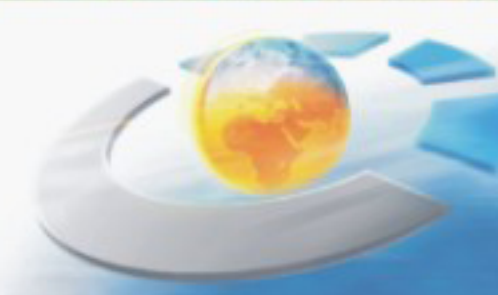
Zawiercie

Bielsko-Biała

Opole

Kędzierzyn-Koźle

HELIMED Diagnostic Imaging, Sp. z o.o. Sp. komandytowa
40-760 Katowice, ul. Panewnicka 65
tel. 032 355 95 20, fax 032 355 95 30
e-mail: biuro@helimed.pl

www.helimed.pl